

OCENA Gledališka uprizoritev

Ljubezen kot nespোরазum

ZALA DOBOVŠEK

Via Negativa: Terapija Casablanca
koncept in režija: Bojan Jablanovec
Stara mestna elektrarna, Ljubljana
premiera 9. 5. 2010

Terapija Casablanca je nastala kot projekt mednarodne kulturne organizacije DNA – Development of New Art, v okviru katere je režiser Bojan Jablanovec v sklopu »workshopa« v Pragi januarja izbral štiri performerke (Marie-Louise Stentebjerg, Emma-Cecilia Ajanki, Anita Wach, Magdalena Tuka), ki se jim je naknadno pridružil še stalni član Vie Negative Grega Zorc. Po večmesečnem študiju in sprotne pisanju besedila je nastala uprizoritev, katere osrednji temi sta vprašanje ljubezni in preverjanje njenih performativnih učinkov na sodobnega gledalca.

Tematske različice – ljubezen kot norost, blagostanje, travma ali deziluzija – Terapija Casablanca razstavi kot pojmovne odrske eksponate, posredovane skozi perspektivo (polprikritega) odkrivanja osebnih izkušenj ali pa kot interpretacijo sodobne ljubezni in fenomenov njenih površnosti, simulacij in napačnih rab. Fragmentarno sosledje, hipne menjave izvajalcev in sočasnost različnih pripovedi (ljubezen je pač kaos?) poudarijo predvsem »ljubezenske nespোরазume«; ti se razprejo vse od anekdot do resnih psihičnih zlomov, pri čemer zlasti intrigira prožnost nemalokrat patološkega prehajanja med objektom in subjektom.

Pomenljiva poteza je že sama izbira zasedbe, ki naj bi na prvi pogled na piedestal postavila Žensko, ji ponudila več maneverskega prostora in

gentlemensko »dala prednost«. A paradoks je v dvoreznosti te geste, ki odseva stereotip predimenzioniranih iluzij, strasti in histerije, ki jih je Ženska v lovu za ljubljeno osebo sposobna proizvesti. Dve najbolj poudarjeni paralelni uprizoritveni pripovedi izhajata torej z vidika spola. Zorčeva (moška) funkcija teži k prikazu prismuknjenosti neuspelega moškega zapeljevanja, vmesnih »gegov«, skratka komičnosti, ki naj bi mu pomagala pri osvajanju izbranke iz občinstva. Neuspešno. Ženski pol je v sorazmerju s številom izvajalk toliko bolj kompleksen in razdrobljen v načinu izvajanja in individualnih značajev. Osrednja zgodba študentke z odklonsko obsedenostjo do profesorja pridobiva dodatne samostojne prizore, ki v slogu uporništva (npr. odrekanje nakitu, kreditnim karticam in vzniku namerne perverzije) ali pa v vlogi žrtev mačizma kritizirajo nepopoljšljivost materialistične popkulture, skozi govorico scenske redukcije morda še toliko bolj v polju scenskih praks. Iztrošenost pojma ljubezni in njenega sublimnega značaja, hkrati pa njena negacija, parodiranje in vulgarnost, postajajo na odru le še »performativne krilatice« in tudi slab izgovor, da se zdrzne gledalca.

Ali je krivo to, da je tokratna večina izvajalske zasedbe prvič sodelovala z Jablanovcem, ali pa t. i. subtilnost obravnavane topike, vsekakor Terapija Casablanca spada v blago, mlačno verzijo izvedb glede na celotni renomé Vie Negative. Interpelacije ljubezni le mukoma presežejo opazovalno distanco, a če ne drugega – odgovor na njihovo izhodiščno vprašanje je vsekakor na dlani.